MEDEDELINGEN

HEEMKRING OKEGEM

25ste Jaargang, 2000, nrs. 2-3
VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS
Afgiftekantoor Ninove 1
2e-3e trimester 2000

BESTUURSLEDEN

Voorzitter: Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27, Okegem
(054/32.23.02)
Secretaris: Patrick Praet, Kievitlaan 25, Ninove
(054/32.71.58)
Penningmeester: Suzanne Van der Speeten, Hazeleerstraat 19, Okegem
(053/66.76.89)
Bestuursleden:
Jozef Van der Speeten, Guldenboom 12, Okegem
(054/33.55.75)
Godelieve De Deyn, Kouterbaan 34, Okegem
(054/33.48.70)
André Segers, Idevoordelaan 25, Okegem
(054/33.65.68)
Herman Brantegem, Hazeleerstraat 24, Okegem
(053/68.04.51)

Uitgegeven met de steun van het stadsbestuur van Ninove.

Verantwoordelijke uitgever: Herman Van Isterdael
Idevoordelaan 27, 9400 Okegem-Ninove
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Een jaarabonnement op Mededelingen Heemkring Okegem kost 150 frank. Erelid wordt men vanaf 250 frank. Lid worden kan door de som te storten op rekeningnummer 001-1565869-74 van Heemkring Okegem.

Voorzijde: De kasseien van de Kattestraat in de vijftiger jaren

DE HOPTEELT IN OKEGEM

Herman Brantegem

Wie gedurende de zomermaanden de streek van Asse bezoekt wordt getroffen door de groene hopvelden, een sieraad van deze streek. Enkele tientallen jaren geleden groeide de hopplant ook nog in ons dorp. De ouderen onder ons herinneren zich zeker nog in het begin van de jaren 70 het hopveld van "Van Muylem" gelegen aan het kruispunt van de "5 wegeltjes".

De hopplant is afkomstig uit het Kaukasusgebergte. Door de volksverhuizingen van de 5e tot de 10e eeuw zou de hopcultuur in onze streken terechtgekomen zijn. De oudste vermelding van hop vinden we in een schenkingsakte van koning Pepijn aan het klooster van Saint-Denis in 768.

In 1404 gaf Jan zonder Vrees bevel om jaarlijks gouden medailles versiert met een kroon van hoppebellen uit te reiken aan de kwekers die de mooiste producten ten toon stelden.

Hierna volgen gegevens uit oude geschriften die bewijzen dat onze voorzaten vanaf de 15de eeuw onafgebroken aan hopteelt deden.

- De hop werd te Ninove en in alle naburige dorpen algemeen verplant en verhandeld. In 1455 verkocht het klooster van zijn eigen gewas 1256 pond hop te Atrecht en kocht nog 408 pond te Pamel en 336 pond van Raes van Impeghem[1].
- Volgens de 100ste penningkohieren, een belastingsheffing in 1569, was in Okegem 3,57 hectaren bezet met hoplochtingen of 1,84 % van de beschikbare akkergrond. Er waren 17

---

[1] SOENS E., De Norbertijnerabdij van Ninove, p. 51.

hoplochtingen variërend van 24 tot 200 roeden. Er werden 18 droogeesten voor hop opgesomd. Dat de hopteelt op dat ogenblik duidelijk aan belang wint blijkt ook uit een minnelijke schikking in verband met het tiendrecht op hop tussen de abdij van Ninove en de toenmalige pastoor van Okegem. Volgens een gangbare hypothese ontstaan betwistingen over tienden wanneer één of ander gewas duidelijk aan belang wint[1].

In 1571 zijn er in Okegem 43 gezinnen op een totaal van 56 die een hopveld bewerken. In het akkerland zijn 9 ha 69 are 41 ca hopveld inbegrepen, 19 maal wordt een ast vernoemd.

- Antonius Sanderus vermeldt in zijn "*Flandria illustrata*", uitgegeven in 1641, en later in het Nederlands vertaalt met de titel "*Verheerlijkt Vlaandre*" over Okegem: "Dit dorp is op de rivier de Dender gelegen en zeer klein doch zeer vruchtbaar in hop".
- Cornelius Van Gestel schrijft in zijn "*Historia sacra et profana*", uitgegeven in 1725, over Okegem volgende paragraaf: "Een zeer klein dorp, aan de Dender gelegen, op een halve mijl van Ninove, vruchtbaar en uitstekend geschikt voor hop".
- Volgens het verslag van De Patin, opgemaakt in 1769, behoorden de velden van Okegem tot de beste (vruchtbaarste) van de streek en hadden een oppervlakte van 148 bunder 93 roeden[2]. Er werd tarwe, rogge, masteluin, koolzaad, vlas en hoppe geteeld. De hopteelt nam 8 à 9 bunder in beslag

---

[1] VAN ISTERDAEL H., *Sociaal-economische studie van een plattelandsgemeenschap in de XVIIe en XVIIIe eeuw*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling VUB, 1981.

[2] 1 bunder = 4 dagwand = 400 roeden = 1,23 ha

(11 à 12 hectare). Wat niet voor eigen gebruik nodig was werd naar de markten van Aalst en Ninove gevoerd. Ook werd een gedeelte naar de Dender gebracht en vandaar per schip naar andere streken vervoerd.

Leon Plas vermeldt in zijn boek "*Bladen uit de geschiedenis van Ninove*", uitgegeven in 1890, Okegem met een mooie zinsnede. "Het kleine dorpje was is vroegere eeuwen wijd en zijd gekend, daar het de beste hop des lands voortbracht".

Bier was eeuwenlang de drank bij uitstek in het huisgezin. Vóór hop werd gebruikt om smaak te geven aan het bier werd daarvoor gruit gebruikt. Gruit is een samenstelling van verschillende kruiden.
In de 14e en 15e eeuw groeide de hopteelt naar haar hoogtepunt, het gebruik van hop in het bier werd algemeen. Bier brouwen op grotere schaal verplaatste zich in deze periode van de kloosters naar de burgerij. De hopteelt moet in die tijd veel meer verspreid geweest zijn dan heden ten dage. Elke abdij en elke heerlijkheid bezat trouwens zijn hopvelden.

Naast de streek van Aalst en Ninove, was er hopteelt rond Ieper, Oudenaarde, Lokeren en op de hellingen in de Maasvallei.

In de 18e eeuw concentreerde de hophandel zich volledig te Aalst. De markten van Oudenaarde en Ninove verdwenen.

In 1763 besloeg de hopcultuur te Okegem 8 à 9 bunder of 10,5 hectare. In 1787 bezetten de hopstaken een oppervlakte van 10 bunder (12,3 hectare). Volgens de primitieve kadastrale expertise lagen de hoptuinen in de nabijheid van de woningen en soms zelfs in de tuin van de landbouwer. De grond werd beschouwd als van de beste kwaliteit, de totale oppervlakte hoptuin was 3,0244 hectare. Tussen

1787 en 1813 deed er zich een belangrijke vermindering van de teelt voor. In 1846 besloeg de teelt nog steeds 3,67 hectare.

Tabel: Vermeldingen van hopteelt in de aangiften van nalatenschap van Okegem

1: Hoplochting (aantal in %), 2: hop en/of hopstaken vernoemd in de inboedel

	1	2
17e eeuw	12,9 %	71 %
1700-1749	31,3 %	78,1 %
1750-1795	41,3 %	61,3 %

Hier blijkt op het eerste zicht een schijnbare tegenstrijdigheid. Tijdens de eerste helft van de 18e eeuw nam de omvang van de hopteelt toe bij dalende prijzen terwijl in de tweede helft van de 18e eeuw bij stijgende prijzen de vermeldingen in de inboedels afnemen. Nochtans komt er, relatief gezien, een toename van het aantal hoplochtingen voor.
Deze tegenstrijdigheid kan verklaard worden door het kapitaalintensief karakter van de hopteelt. Een hoptuin aanleggen vereiste een vrij groot kapitaal voor de aanschaf van de staken. Daarbij komt nog de wisselvallige opbrengst die vele landarbeiders van de actieve hopteelt zal uitgesloten hebben. De hopcultuur moet in de 17e en 18e eeuw een belangrijke werkgelegenheid bezorgd hebben aan de inwoners van Okegem[1].

[1] Gegevens uit VAN ISTERDAEL H., *o.c.*

Betekenis van het woord hop en beschrijving van de plant

Het woorde "hop" zou afgeleid zijn van het oud Hoogduits "Hopfo" dit betekent hoop en dit zou te maken hebbben met de hele hoop schubben (of bloemen) waaruit een bel bestaat.
De hop is een rechtswindende klimplant war betekent dat de plant zich in de richting van de zon windt rond een voorwerp. De wilde hop (humulus) windt zich rond de takken van struikgewas, de geteelde hop wordt geleid rond staken of rond leidraden in een draadveld (actueel).

Het blad van de hop is donkergroen, fraai handspletig, de zijrand van het blad is getand, de bladen staan 2 aan 2 tegenover elkaar, het blad is veernervig. De plant is tweehuizig: mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten op een verschillende plant. De hop wordt geteeld om haar vrouwelijke bloemen (hopbellen). Deze geven aan het bier de bittere doorsmaak, zorgen voor de duurzaamheid van het bier en bovendien schaadt het de gezondheid niet.
De kenmerken van een rijpe hopbel zijn:
a) Een sterke aromatische geur: de boer of de toekomstige koopman (facteur) trok bij de keuring de schubben van de bel open tot hij de gele harskliertjes zag en rook er dan aan.
b) De bel is gesloten aan de top.
c) De rijpe bel is groenachtig geel.
d) Bij het samendrukken voelt zij vettig aan blijkt zij veerkrachtig te zijn.

De teelt

Lochting is in onze taal overgebleven uit het middelnederlands "lochtuun". Het eerste lid "loch" had een oudere vorm in het oudgermaans "lok" waarmee bedoeld werd een omheinde ruimte, een in- of afgesloten stuk grond. We kunnen hierbij het werkwoord luiken vergelijken en zijn voltooid

deelwoord geloken. Ermee verwant is eveneens beluiken en het voltooid deelwoord beloken (vgl. Beloken Pasen).
Het tweede lid "tuun" bleef in onze taal bewaard als tuin en betekende omheining, omheinde ruimte. Het Duitse woord Zaun heeft de oorspronkelijke betekenis bewaard maar in onze taal betekent tuin een afgesloten bebouwd land, bij of dichtbij het woonhuis gelegen[1]. Lochting betekent dus tweemaal hetzelfde, want we kunnen het vertalen door tuin-tuin.

Na de pluk en vóór de winter werden de hoplochtigen opgezet, dat wil zeggen dat er op ieder kuil een laag stalmest werd gelegd. De hop was een plant die een zware bemesting ontving, haar teelt als handelsgewas was dus alleen mogelijk in streken met intensieve landbouw, waar door stalvoeding grote hoeveelheden mest werden voortgebracht.
De hopstruiken werden aangeaard als beschermingsmaatregel tegen de winterse koude. Aldus werden er voor en achter de woningen grondophopingen gevormd van ca 1m² groot waarvan de kinderen in de winter dankbaar gebruik maakten om bij wijze van spel van de ene hoop op de andere te springen. Zo 'n hoopje noemde de mensen "epper" of "opper". Vandaar ongetwijfeld de volkse benaming Epperstraat of Opperstraat. Zo denkt M. Bronselaer dat de Opperstraat te Liedekerke haar naam aan de hop te danken heeft[2].

De kuil werd met aarde bedekt en het hopveld op bermen gelegd om een goede afwatering te bekomen.
Het woordgebruik van "kuil" maakt hier een vreemde indruk als benaming niet voor een uitdieping maar wel voor een

---

[1] VAN DE PERRE Lode, *Van waar komt het woord lochting*? In: *Ascania*, jg. 3, 1960, p. 29.

[2] BRONSELAER M., *Liedekerke van vroeger tot nu*, Liedekerke, Heemkring Liedekerke.

ophoging. Men spreekt ook van "patatten kuilen" wat betekent de aardappelen aanaarden. Een "kuil of struik patatten" is dus de hele plant, de hele onder - en bovengrondse groei van knollen, stengels en loof. De "hop aankuilen" betekende bij ons en in Brabant in 't najaar de hopstruiken met vierkante piramidale aardhopen bedekken. Vandaar de vermelding "hoppecuylen" in oude beschrijvingen van de tuin.

Eind maart, begin april werden de kuilen geopend, de keesten werden weggesneden en gebruikt als groenten. Na het versnijden werden de struiken bedekt met een laag fijne grond en van de nieuwe scheuten werden er drie of vier van de schoonste behouden.

De teelt van hop kon niet om het even waar gebeuren, de beste gronden waren de hellingen naar het zuiden gericht en enigszins beschut tegen de wind. Uit de gegevens van het landboek van 1695 blijkt dat de hoplochtingen in Okegem geconcentreerd lagen op hellend terrein dat naar het zuiden gericht was[1]. We vonden volgende vermeldingen:

- De selve Abdeije [van Ninove] met het hoff t'haseleer hoppelochtinghen ende landen daeranne liggende palende noort west de twee voorgaende ende een deel van de waterleije noort ende noort oost oock de waterleye suyt oost de drij naervolgende suijt west Lauwereys van mughem Jaques heijndericx ende Jan heijndericx tsamen groot mette weghen daer over loopende 2489 Roeden de selve gecort = 2472 R

- Adriaen vanden perre Beurghemeester een partije hoppelochtinck wesende een bijlstuck palende noort oost t'voor-

---

[1] VAN ISTERDAEL H., *Landboek Okegem 1695*, Heemkring Okegem, 1995.

gaende ende den Armen suyt de strate noort west Rijnier de wenne suijt west t'naervolgende ende philips schoonjans metten wegh daer over loopende groot 58 R sonder den wegh noch groot = 57 1/2 R

- ... Beeckman eenen drijhouck wesende hoppelochtinck palende noort oost t'voorgaende west het naervolgende suyt de strate mette weghen daer over loopende groot 33 R sonder de weghen = 31 1/2 R
- Philips schoonjans met eenen hoppelochtinck bij de kercke palende oost de voorgaende suyt de strate noort west t'naervolgende es groot = 122 R

- De pastoreije goet van Okeghem met een hoppelochtinck opt Cauterken palende noort west t'voorgaende noort oost t'goet vande Abdeije van ninove suyt west de seven naervolgende groot mette wegh daer over loopende 226 R sonder de weghen noch groot = 217 1/2 R

- Jan van Ginderdeuren in denderleeuwe met eenen hoppelochtinck palende west den voorgaenden noort de strate oost de naervolgende suyt den hooricxmersch es groot = 731/2 R

- Peeter van santen in denderleeuwe causa uxoris met eenen hoppelochtinck palende west t'voorgaende noort de strate oost het losgat suyt den hooricx mersch es groot = 73 1/2 R

- Den Edelen Heer Raet pieters in Gendt met een partije hoppelochtinck palende west de voorgaende noort de plaetse oost t'naervolgende suyt Adriaen vanden perre met sijnen mersch groot = 95 R

- Mevrouwe vrouwe van dese prochie ende heerelijchede van ijdevoorde met haer hoff genompt trabuys met landt hoppe-

lochtinck mersch ende wijde palende west de voorgaende ende het straetken noort oost de strate aende kercke suyt oost de Abdeije van Ninove ende het pastoreye meerselken suyt west de selve mevrouwe met haren mersch groot met het straetken 678 1/2 R sonder het straetken groot = 675 1/2 R

De staken

De hop moest nu gestaakt worden. De boeren gebruikten vroeger eiken staken. Men heeft mij verteld dat staken per schip aangebracht werden in "het schipken" gelegen aan de Dender. Een zekere De Duffeleer dreef er handel in. Ze kwamen ongeschild bij de boer, omdat ze op deze manier beterkoop waren. De aankoop van enkele tientallen staken was een tamelijk hoge uitgave voor de meeste boeren.

De staken schillen was werk voor de jongens. De geschilde staken werden daarna met een kapmes of bijl aangescherpt en tegen de gevel of een fruitboom geplaatst om te drogen, waarna ze in de lente naar de hoplochting gebracht werden.

In 1695 krijgt Reinier de Winne een schadevergoeding van 10 stuivers (een dagloon) voor 6 hopstaken die verbrand werden door een groep soldaten te Okegem.

Met behulp van een hopboor, een halfronde ijzeren plaat met een lengte van 70 cm en voorzien van een horizontaal handvat werden gaten geboord bij de opschietende scheuten. De staken werden in deze gaten gestoken en met een stok aangedamd. De jonge ranken werden rond de staken geleid en desnoods hier en daar vastgebonden met biezen, zo kon de plant groeien en naar boven klimmen.

De boer moest dikwijls afrekenen met de vijanden van de hop. Het zwart was de meest gevreesde plaag, deze ziekte was het gevolg van een kleverige zoetachtige afscheiding der

bladluizen en verscheen meestal in de maand juni. Om deze plaag te bestrijden besproeide men vroeger de hop met een vocht: een mengsel van aftreksel van tabaksbladeren met het sop van bruine zeep. Men riep ook de hulp van Sint-Rochus in. In de streek van Aalst en aanpalende Brabantse gemeenten aanroept men de H. Rochus tegen "het zwart" en andere plagen van de hop. In de streek van Asse zijn er drie ruime veldkapellen waar de H. Rochus bijzonder werd vereerd en aangeroepen tegen de plagen van de hop: de Rochuskapel in Meldert (wijk Nievel), de Rochuskapel te Opwijk - Droeshout en de Rochuskapel van Kruisborre te Asse.

Sint-Rochus (°1295 † 1327) is de patroon van de hopboeren en hophandelaars. Zijn feestdag wordt gevierd op 16 augustus. In 1619 werd in Aalst een altaar opgericht in de Sint-Martinuskerk met het schilderij van Pieter Pauwel Rubens "Rochus en de pestlijders" in opdracht van de confrerie van de hophandelaars.

In de processie van Half-Oogst (15 augustus) werd in bepaalde dorpen en ook te Okegem rondom de pelgrimstaf van het Sint-Rochusbeeld een scheerrank vroege bellen gedraaid om de zegen van de heilige over de hoplochtingen af te smeken.

De hopduvel (duivel) gaven de boeren als benaming aan hevige en langdurende winden, die veel schade berokkenden. Vele staken begaven het en braken juist boven de grond af. De hopduvel bezorgde de boer veel zorg en werk, eerst en vooral moesten de kortelingen (onderste gedeelte van de afgebroken staak dat in de grond stak) er worden uitgehaald. Na deze bewerking werden de afgebroken staken weer rechtgezet. De kortelingen werden gedroogd om nadien in de oven of kachel te verbranden.

In mei 1685 dagvaardde de Okegemse baljuw Anthon Beeckman, Paschier De Duffeleer en de dochters van Jan Beeckman zoon van Jan voor de vierschaar van Okegem

omdat ze kortelingen hadden weggenomen uit de hoplochting van Adriaan Wageman.

De pluk

Eind augustus, begin september kreeg de rijpe hop een groen-gele kleur, en de boer moest nu het juiste moment kiezen om met de pluk te beginnen. Het plukken moest met spoed en op korte termijn geschieden.
In de lochting werden de ranken van de rijpe hop, één m à anderhalve meter boven de grond doorgesneden waarna de staak met de bellen uit de grond werd gelicht. Om de rank van de staak te stropen werd ze met de linkerhand naar rechts en de staak met de rechterhand naar links gedraaid. De afgestroopte ranken werden voorzichtig toegeplooid en naar de boerderij gevoerd.

In tegenstelling met wat in andere hopstreken gebeurde, werd de hop in de streek van Aalst-Asse "ten huize" geplukt. In huis en schuur zaten de pluksters op de plukbank of op lage stoeltjes met op hun schoot de zware ranken geladen met geurige gouden "bellen". De hele gebuurte rook naar de hop.

Wie geen hop staan had ging ten huize van grote boeren plukken en werd per kilo (pond), per mand of astlading betaald. Men plukte "belleken-één" d.w.z. de hopbellen één per één afplukken of "belleken-tros" dit is de gehele tros hopbellen werden in eens afgeplukt. Een slecht plukken was het "stropen": eerst werden de bladeren en de scheerranken van de rank getrokken en dan werden de bellen met de volle hand afgestroopt.

Zorgzame plukkers werkten in twee manden: ze sorteerden de mooie bellen, verwijderden de verdorde, vernepene of zieke bellen en de doorgroeiende bellen.

De kinderen moesten ook meehelpen met de pluk, wat ze niet zo graag deden.

De pluk begon 's morgens om halfzes en eindigde 's avonds om 9 u. In sommige gemeenten werd 's avonds om 9 u. de "aftochtklok" geluid.

Tot ver in de 19de eeuw besloeg de hopteelt in West-Brabant nog een aanzienlijke oppervlakte en de grote boeren hadden een hoplochting van verschillende bunders groot. Die wierven hun plukkers en pluksters aan in Vlaanderen, vooral in de streek van Dendermonde, Lokeren, Zele. Dat werkvolk kreeg dan kost en inwoon bij de boer. Sommige grote boeren hadden 50 en meer plukkers. Omstreeks de jaren 1860 kregen ze 6 stuivers per dag, in latere jaren kregen ze 10 stuivers. 's Zondags werd er niet geplukt, dan konden ze dansen op de muziek van de harmonica (trekzak) of gingen ze in één of andere herberg gaan "bollen". Het spreekt voor zichzelf dat er 's avonds allerhande grappen uitgehaald werden.

Wanneer alle hop geplukt was en 't laatste "droogsel" op de latten van de ast lag was de boer uiterst blij en werd er feest gevierd, de hopfoor genaamd. In Liedekerke en omliggende bakte men koeken of maakte men rijstpap en 's avonds werd er gedronken uit de "komme" (kimme): jenever met suiker. De kom werd rondgegeven en ieder schepte er op zijn beurt twee lepels vocht uit. Er was ook muziek bij en er werd gespeeld, gezongen en gedanst tot laat in de nacht en er werd menig "kommetje" geledigd[1].

---

[1] LINDEMANS Paul, *Folklore van de hop*, in: *Eigen schoon en de Brabander*, jg. 9, 1927, p. 185-205.

De geplukte hop moest gedroogd worden, dit gebeurde in de hopast. Het drogen was een zeer belangrijk werk en bepaalde in grote mate de waarde voor de handelaar of brouwer.
Een droogast bestond uit een vuurhaard en een droogtafel, in de vuurhaard lag een rooster, de wanden waren van kareelsteen gemetseld en langs boven gewelfd. Hij was voorzien van openingen langs waar de hitte de haard verliet en in de binnenast kwam. De binnenast had de vorm van een grote trechter en lag van boven dicht met latten, tussen de latten was een ruimte van 0,5 cm voorzien. De groene bellen werden op deze latten opengespreid, deze laag mocht niet te dik gegoten worden omdat dan de onderste bellen te hard droogden en de bovenste door het zweet nat werden en hun waarde verloren.

De hopast was van de woning een beetje verwijderd wegens het brandgevaar. De gedroogde hop werd voorzichtig van de latten gehaald en overgebracht naar de zolder, hier bleef ze liggen tot ze verkocht werd en de hopzakker kwam om ze in balen te stampen.

Vóór de Franse revolutie, toen de pastoors nog geen wedde van de staat hadden, was het gebruikelijk dat de pastoor tijdens de pluk zijn ronde deed in het dorp. Naargelang de grootte van het bedrijf gaf de boer een mand of een korf droge bellen. De pastoor gaf aan de kinderen een godsvruchtig beeldeken, er waren gekleurde en zwarte beeldekens deze laatsten werden "patattenbeeldekens" genoemd en de omgehaalde hop werd verkocht ten voordele van de kerk.

Uit een rekening gepresenteerd door kerkmeester Jan De Mol op 21 december 1739 kunnen we heel wat bijzonderheden halen over de inkomsten en uitgaven van de kerk in 1738. Als ontvangsten noteerde hij naast de land- en weidepachten ook de verkoop van rondgehaalde hop die te Aalst verkocht werd.

Na de pluk lag er in de hoplochting terug veel werk te wachten, de staken werden uit de gaten gehaald om er een stakenhuis mee te maken. Oude staken die te kort waren geworden werden gebruikt als steel voor één of ander landbouwgerief.

De hophandel

Elke hophandelaar liet zich vertegenwoordigen door een "facteur" (makelaar, zaakgelastigde) dit was de man die bij de hopboeren ging keuren, prijzen en kopen. Bij de beroepen in de 19e eeuw in Okegem worden Pieter Jan De Boeck, Joannes Baptist Van Isterdael en Francis De Dier als facteur vermeld.

De facteur nam een handvol hop in de hand, kneep de bellen samen, rook eraan, want de reuk was van groot belang en volgens de kwaliteit bepaalde hij de prijs. Bij overeenkomst werd een datum vastgelegd voor het zakken en leveren van de hop.

Op de vastgestelde dag kwam de hopzakker bij de boer met een aantal ledige zakken. De hop werd in de open zak gegoten waarna de zakker er zich liet inglijden om de hop vast te stampen. Eens de hop in de zak werd die toegenaaid en naar het aangeduide lokaal gebracht.

De hopcultuur moet een belangrijke werkgelegenheid bezorgd hebben aan de inwoners van Okegem en een bron van welvaart. Spreekwoorden als: hop is een spaarpot, geen hop geen geld, wijzen duidelijk in die zin. Gezien onze voorouders grotendeels boeren waren en iedere boer minstens over een hoplochting beschikte zijn de meesten onder ons in één of andere lijn afstammeling van een hopboer.

DE KERKFABRIEK VAN OKEGEM

Jozef Van der Speeten

Kerkfabrieken zijn belast met het tijdelijk beheer van de kerkelijke goederen. Zij moeten instaan voor de nodige financiële en materiële middelen om de eredienst in de parochies op een waardige manier te kunnen verzorgen.

In de 427 parochies van het bisdom Gent besteden meer dan 3000 leden totaal onbezoldigd veel tijd om deze opdracht plichtsgetrouw te vervullen. Bij het verwezenlijken van die taak worden zij vaak geconfronteerd met een complex geheel van wettelijke bepalingen, administratieve voorschriften en allerhande vlug evoluerende elementen.

Het is de bedoeling van in deze bijdrage al de leden op te sommen die gefungeerd hebben in de kerkfabriek van Okegem vanaf ± 1800 tot heden. Maar vooraleer met deze lijst te beginnen willen we eerst nog in korte bestek enkele algemeenheden over de kerkelijke bezittingen en de historische groei van de kerkfabrieken behandelen.

De kerkelijke bezittingen en hun beheer in het Ancien Regime - Overzicht

Reeds in het Nieuwe Testament bevinden zich verwijzingen naar vrijwillige schenkingen die Christus en zijn apostelen voor hun dagelijkse behoeften ontvingen en door hen gemeenschappelijk beheerd werden.

Zolang de kerk in het Romeinse Rijk vervolgd werd, kwam het telkens opnieuw tot inbeslagnames van haar vermogen. Toen aan de christenen in 312-313 gewaarborgde geloofsvrijheid gegeven werd, verkregen de gemeenschappen de volle rechtspersoonlijkheid met het vermogen om goederen te verwerven en te bezitten. Sindsdien nam het bezit van de kerk, vooral door erfstelling en schenkingen, snel toe.

Vanaf de 5e eeuw vormde het kerkbezit in ieder bisdom één samenhangend vermogen, dat centraal door de bisschop of door zijn afgevaardigde beheerd werd. De verdeling van de inkomsten uit het kerkelijk vermogen gebeurde in vier delen, bestemd voor de bisschop, voor de clerus, voor de armen en voor de financiering van de benodigdheden voor de eredienst en voor de kerkelijke gebouwen.

Vanaf de 6e eeuw stond men bij bepaalde gelegenheden op het platteland het gebruik van bepaalde percelen aan afzonderlijke priesters of priestergemeenschappen af. Sedert de 9e eeuw werd het toewijzen van tienden en landerijen voor het eigen gebruik van permanent kerkelijke ambtsdragers algemeen gebruikelijk. Zo bepaalde een verordening van Lodewijk de Vrome (813-840) dat iedere kerk, die van een priester voorzien was, - dus iedere parochie - met minstens één mansus akkerland begiftigd moest zijn. Zodoende verbrokkelde het centrale vermogen van het bisdom. De bisschoppen zagen af van het hun toekomende vierde ten voordele van de clerus. En vermits enerzijds de opbloeiende kloosters en anderzijds de private liefdadigheid van vele priesters zich sterker op de sociale steun toelegden, verviel ook het deel dat voor de armen bestemd was.
Zo kwam het uiteindelijk tot een opsplitsing in twee delen van het kerkelijk vermogen: een prebendegoed en een fabrieksgoed. Het prebendegoed betrof dat deel uit de inkomsten van de kerk dat voor de aangestelde geestelijke als inkomen tot permanent vruchtgebruik voorbehouden bleef. Het omvatte de nodige woon- en bedrijfsgebouwen, gronden, tienden, cijnzen, kapitalen enz. waarbij nog zekere niet permanente inkomsten kwamen zoals misstichtingen, collecten, enz.

Uit de inkomsten van het fabrieksgoed bekostigde men de uitgaven voor miswijn, kaarsen, lampolie, de aanschaf

van vaatwerk en gewaden alsmede het onderhoud van de gebouwen.

Het beheer van de prebendegoederen gebeurde door de clerus zelf op basis van zijn rechten als gebruiker. Maar ook het beheer van het fabrieksgoed werd eeuwenlang door geestelijken waargenomen. Pas vanaf de 12e - 13e eeuw namen, vooral in de steden, naast de pastoor ook leken als vertegenwoordigers van de parochiegemeenschap aan het beheer van het fabrieksgoed deel. Ze werden op verschillende wijzen betiteld: *kerkmagistri, jurati parochiae, provisor fabricae, magister fabricae, procurator, kerkmeester, kerkmomber.* Ze waren geen beambten van de kerk, maar van de gemeente respectievelijk van de grondheer. Zij werden daardoor niet uitsluitend door de pastoor, maar ofwel door de wereldlijke instanties alleen of door deze in samenspraak met de pastoor benoemd of afgezet. Bij de aanvang van hun mandaat legden zij de eed af, op het einde daarvan - meestal een jaar - moesten zij rekenschap afleggen. Een college van magistri fabricae werd voor het eerst in 1220 en 1229 in Brussel en Antwerpen vermeld. Ongetwijfeld waren deze raden tijdens de Middeleeuwen een middel om de zelfstandigheid van het fabrieksgoed ten opzichte van het prebendegoed te handhaven.

In de 16e eeuw schreef de kerkelijke overheid algemeen de oprichting van kerkfabriekraden voor. Het concilie van Trente (1545 - 1563) beschouwde het fabrieksgoed in zijn geheel als eigendom van de kerk en bepaalde onder andere dat de beheerders ervan jaarlijks aan de pastoor of de deken een nauwkeurig overzicht van hun activiteiten moeten geven. Dit verslag moest aan de bisschop of aan zijn officiaal gestuurd worden. Uniforme en algemeen verplichte richtlijnen voor de raden die met het beheer van de fabrieksgoederen belast waren vaardigden de kerkelijke overheden echter niet uit. In de bisdommen van de Zuidelijke Nederlan-

den verschilden de structuren van de kerkfabrieken slechts in details van elkaar. In het algemeen werd het fabrieksgoed door meerdere, in een aantal landelijke gemeenten (Okegem) slechts door twee kerkmeesters beheerd. Deze namen soms ook de functie van armenmeester waar. Veelal werden ze uit de parochianen gekozen, maar de wijze van verkiezing was dikwijls verschillend. In een aantal parochies moest de keuze van de kerkmeesters door de burgerlijke autoriteiten (b.v. de schepenbank) bevestigd worden.

Veel van de sinds de vroege Middeleeuwen voor het beheer van de kerkfabrieken opgestelde richtlijnen vonden later in de wetgeving van de 19de eeuw ingang.

In de loop van de geschiedenis werd het kerkelijk bezit telkens opnieuw voor staatsdoeleinden aangewend. In de Karolingische periode door Karel Martel en zijn zonen als beloning voor trouwe vazallen. Tengevolge van de Reformatie annexeerden de protestantse rijksstanden het bezit van katholieke bisdommen en kloosters ten behoeve van het staatsgoed. Jozef II nam gelijkaardige maatregelen in de 18e eeuw.

Een nog ingrijpender betekenis kreeg de verstaatsing van het kerkelijk bezit in de Franse tijd. Op 2 november 1789 stemde de Franse Nationale Vergadering een wet waarbij het gehele kerkelijk bezit - dus ook de fabrieksgoederen - tot staatseigendom werd verklaard. Weliswaar bleven de kerkfabrieken voorlopig bestaan maar het decreet van 3 september 1792 en de wet van 3 november 1793 ontnam hen alle bestaansgrond. Door de veroveringstochten van de revolutionaire legers werden deze wetten ook in een aantal andere Europese landen, met afwijkingen en beperkingen, toegepast (in ons land op 1 oktober 1795).

De Organieke Artikels die samen met het Concordaat in de wet van 8 april 1802 aangenomen werden, voorzagen de oprichting van kerkfabriekraden, kortweg "fabriques"

genoemd. Hun taak werd als volgt omschreven: "het onderhoud en bewaring van de kerken en de administratie van aalmoezen".

Het beheer van het teruggegeven kerkelijk bezit droeg de regering over aan drie kerkmeesters (marguilliers) die de departementale prefect koos uit een lijst die door de burgemeester en de pastoor was opgesteld. In het college van kerkmeesters, die onder hen een schatbewaarder moest aanstellen, had de pastoor een raadgevende stem. Het houden van de rekeningen moest op een door de gemeente voorgeschreven wijze gebeuren.

In de volgende jaren breidden meerdere besluiten en decreten de teruggave verder uit en bepaalden tevens bijkomende beheersmaatregelen. Een uniforme wetgeving kwam er met het keizerlijk decreet "over de kerkfabrieken" van 30 december 1809, die in België nog steeds de belangrijkste basis vormt voor de werking van een kerkfabriek. Lange tijd werd de invloed van de staat op het beheer van het kerkvermogen slechts noodgedwongen en met tegenzin aanvaard. Toch kon die zich in de loop van de 19e eeuw meer en meer doorzetten[1].

Historische groei en huidige rechtspositie van de kerkfabrieken

De naam "kerkfabriek" ligt in het taalgevoel van deze tijd, zeker in het Nederlands, nogal ongemakkelijk. Deze naam, die we reeds vanaf de 13e eeuw op verschillende plaatsen in

---

[1] DE KEYSER W., MINCKE A., VANDEREYCKEN M. en VAN LAERE R., Richtlijnen en aanbevelingen voor het beheer van het archief van de kerkfabriek en andere parochiearchieven, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1997, p. 31-36.

West-Europa terugvinden, komt van het Latijnse woord "fabrica" dat onderneming betekent. Deze onderneming of instelling was immers toen ook reeds opgevat als een bestuursorgaan, vooral gevormd door leken, belast met het beheer van de kerkelijke goederen.

De kerkfabriek zoals wij die nu kennen als publiekrechterlijke instelling, dateert echter van na de Franse Revolutie. Bij deze revolutie (decreet van 2-4 november 1789) werden de kerkelijke goederen onteigend en ter beschikking van de natie gesteld onder het beding "op een behoorlijke wijze te voorzien in de kosten van de eredienst, in het onderhoud van de priesters en in de ondersteuning van de armen". Daar kwam echter niets van terecht, integendeel onder de "Convention Nationale" en het "Directoire" werden de kerkelijke goederen als "zwart goed" verkocht, de beoefening van de eredienst werd afgeschaft en de geestelijken vervolgd.

Dit regime werd onder het Franse bestuur ook aan ons land opgedrongen toen het door de wet van de "9 vendemiaire jaar IV" (1 oktober 1795) bij de Franse Republiek werd ingelijfd. Hieraan kwam een eerste goede verandering onder het "Consulaat". Deze houding mondde uit in het Concordaat dat Napoleon Bonaparte op 20 messidor jaar IX (15 juli 1801) sloot met paus Pius VII. Samen met dit concordaat kondigde de staat ook de uitvoeringsbesluiten af, de zogenaamde 77 organieke artikelen van 18 germinal jaar X (8 april 1802). Kort daarop volgde een besluit van 9 floréal jaar XI (29 april 1803) waarbij de bisschoppen gelast werden met de samenstelling van de kerkfabrieken en met het opstellen van de functioneringsreglementen die de voorafgaande goedkeuring moesten hebben van de regering. Omdat hier echter niet veel van in huis kwam en de staatsbemoeienis ook weer gegroeid was werd uiteindelijk alles geregeld bij keizerlijk decreet van 30 december 1809.

Bewaart in uw geheugen de gedachtenis van uwen vriend. *Eccl.* XXXVII. 6.

✝

Bid voor de Ziel

van Mijnheer

JOANNES FRANCISCUS PROVINS

weduwenaar van Jofvrouw

COLETA CALLEBAUT,

LID VAN DEN KERKEN RAAD — VAN HET GEMEENTE EN ARMBESTUUR,

geboren te Okegem en aldaar overleden den 21 *Augustus* 1868, *in den ouderdom van* 70 *jaren, voorzien van de HH. Sacramenten.*

Gelukkig de genen, die de uur zijner dood altijd voor zijne oogen houd, en die zich dagelijks bereid om te sterven. *Thom. a Kemp.*

Hij was een rechtzinnig man, vol van zoetaardigheid, hij was geschikt in zijn gedrag en geregeld van zeden. *II Mach.* XV.

O Jesus vol barmhartigheid, geef aan zijne ziel de eeuwige rust. (300 dagen aflaat.)

R. I. P.

Ninove. — Drukkery van Avoux-Mulkers.

De gedachtenis der rechtveerdigen zal uit het gehengen der levenden niet verdwijnen.
Ps III 7.

†

Zalige gedachtenis
van
wijlen den eerzamen Heer

JAN COVENS

Voorzitter der Kerkfabriek, Schepene der Gemeente, Voorzitter van het Armbestuur en Lid van alle bestaande Broederschappen.

Geboren te Okegem den 26 Februari 1836 en aldaar zeer godvruchtig overleden den 19 October 1913.

Hij is gestorven in eenen gelukkigen ouderdom, omringd van teedere zorgen, nalatende aan gansch het volk een voorbeeld van kristene deugd. Par. XXIX. 28.

De wet der liefde volgende, heeft hij zijn brood met de armen gedeeld en ze in hunne ziekten en ellenden verzorgd en bijgestaan; ook was hij bemind van God en van de menschen.
Is. LVIII 7 Eccl. XL. 10.

Hij beminde de schoonheid van Gods huis. Zijne zuiverste vreugd en zijn beminnelijkste schat, was Jezus in het Heilig Sacrament des Altaars. H. Alph. de Lig.

Beminde zuster, dierbare bloedverwanten en vrienden, weest niet troosteloos in uwe droefheid: dat de rust die ik geniet, in U het hertzeer matige, welk mijne dood U veroorzaakt. Eccl. XXXV. III.

Zoet Hert van Jezus, maak dat ik U altijd meer en meer beminne. (300 dagen aflaat.)

Drukkerij J. De Smet, Gysegem.

BID VOOR DE ZIEL
van zaliger Mijnheer

JAN COVENS

Dit decreet vormt nog steeds de basis van de huidige reglementering aangaande de kerkfabrieken o.m. wat hun samenstelling, hun bevoegdheid en hun werking betreft.
Dit decreet bleef ook van kracht tijdens het Hollands regime (1815-1830). Ook toen België onafhankelijk werd, bleef het de basiswetgeving vormen voor de kerkfabrieken, ook al moesten toen enkele bepalingen worden ingetrokken die onverenigbaar waren met de vrijheid van eredienst zoals deze werd vastgelegd in de grondwet van 1831.

Voormeld decreet werd later grondig aangevuld door de wet van 4 maart 1870 betreffende de rekenplichtigheid van de kerkfabrieken, waarbij een nauwkeurig voorgeschreven model van boekhouding met begroting en rekeningen werd ingevoerd.
Uiteraard zijn sindsdien sommige zaken geëvolueerd of nader bepaald b.v. door de bestuurlijke of rechterlijke jurisprudentie.
Tenslotte dient hier nog vermeld dat de goederen van de kerkfabriek kerkelijke goederen zijn die als dusdanig onder de bepalingen vallen van het canoniek recht

Rechtspositie en bevoegdheid van de kerk en kerkfabriek

De vrijheid van eredienst wordt in onze grondwet duidelijk erkend. Dit houdt in dat elke godsdienstige gemeenschap ook het recht heeft om bepaalde goederen te verwerven en te beheren om haar doel na te streven.
Wij kennen in ons land geen absolute scheiding van kerk en staat, de godsdienst wordt niet als een loutere privé-aangelegenheid beschouwd. Er is anderzijds ook geen staatsgodsdienst, gezien hoger vermeld principe van vrijheid van eredienst en meningsuiting, daarom zijn er ook meerdere erkende godsdiensten. Zij worden erkend omdat de staat

aanvaardt dat zij beantwoorden aan een maatschappelijke behoefte.

De erkenning van een eredienst houdt niet het recht in van inhoudelijke inmenging door de staat. De erkenning heeft wel tot concreet gevolg dat de wedden en pensioenen van de bedienaars van deze eredienst ten laste van de staat zijn en dat zij rechtspersoonlijkheid verleent aan de openbare instellingen die belast zijn met het beheer van de tijdelijke goederen die voor de eredienst bestemd zijn (b.v. de kerkfabrieken).

De kerkfabriek wordt in het administratief recht van ons land erkend als een openbare instelling. Zij is een rechtspersoon en is als burgerlijke instelling onderworpen aan allerlei civiele wetten en administratieve verordeningen. Haar bevoegdheid omvat het onderhoud en instandhouding van de kerkgebouwen, het beheer van de goederen en geldelijke middelen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de zorg voor de uitoefening van de eredienst en het behartigen van de waardigheid ervan.

De kerkfabriek is verantwoordelijk voor het gewoon en buitengewoon onderhoud van de gebouwen zowel voor de gebouwen van de eredienst als deze van het privaatpatrimonium. Verder is de kerkfabriek verantwoordelijk voor het beheer van het patrimonium zowel roerend als onroerend alsook voor het verwerven als vervreemden of voor het verpachten of beleggen ervan.

Tenslotte legt zij ook de contracten vast voor het personeel dat in opdracht van de kerkfabriek helpt zorgen voor een waardig kader voor de eredienst.

Bestuursorganen binnen de kerkfabriek: organisatie en werking

Elke kerkfabriek bestaat uit twee bestuursorganen namelijk de kerkraad en het bureau van kerkmeesters. De raad wordt beschouwd als het "beraadslagend" orgaan, het bureau als "uitvoerend" orgaan. De kerkenraad is samengesteld uit 5 of 9 verkozen leden en twee leden die van rechtswege lid zijn nl. de pastoor en de burgemeester. Afhankelijk van het aantal inwoners van de parochie heeft de kerkenraad vijf of negen verkozen leden. In parochies die 5000 of meer inwoners tellen zijn er negen verkozen kerkenraadsleden en in alle andere parochies zijn er maar vijf.
De verkozen leden worden verdeeld in een grote en een kleine helft. Als er vijf leden zijn stelt de grote helft drie leden en de kleine helft twee leden. Het bisdom stelt dat er drie voorwaarden tot verkiesbaarheid voor kerkenraadsleden zijn: katholiek zijn, wonen in de parochie en behoren tot de vooraanstaande personen. De laatste voorwaarde mag in de huidige context niet geïnterpreteerd worden in de zin van sociale rang, het betreft meer een morele kwalificatie. Vrouwen kunnen eveneens verkozen worden als kerkenraadslid.

Ieder jaar, op de eerste zondag van april, moet de raad onder zijn leden een voorzitter en een secretaris verkiezen. Ze worden verkozen voor één jaar. Uittredende mandatarissen zijn herkiesbaar. De gewone vergaderingen van de kerkenraad moeten doorgaan op de eerste zondag van januari, maart (goedkeuren van de jaarrekening, april: jaarlijkse verkiezingen) juli en oktober.
Buitengewone zittingen vinden plaats op andere data en vereisen de goedkeuring van de bisschop of provinciegouverneur. Volgens art. 10 van het keizerlijk decreet van 30 december 1809 worden de vergaderingen van de kerkenraad de zondag tevoren van op de preekstoel aangekondigd tijdens

de hoogmis. Het is vandaag de dag meer aangewezen om de raadsleden schriftelijk uit te nodigen voor het bijwonen van de zittingen.

De meerderheid van de kerkenraadsleden in functie moet aanwezig zijn om geldig te kunnen beraadslagen. Is dit niet het geval dan moet de zitting verdaagd worden tot de volgende vergadering of moet er een buitengewone zitting aangevraagd worden.

De notulen worden beschouwd als rechtsgeldige akten, en moeten op het einde van de zitting ondertekend worden door alle aanwezige leden en worden nadien overgeschreven in het notulenboek.

Het bureau van kerkmeesters telt altijd vier leden: de pastoor van rechtswege en drie kerkmeesters verkozen door de raad voor drie jaar. Het is ook een oude traditie dat de raad een "erevoorzitter " of "erekerkmeester" kan verkiezen.

Een belangrijke taak is weggelegd voor de penningmeester of schatbewaarder of schatmeester (oude benaming) van de kerkfabriek. Hij is verantwoordelijk voor de ontvangsten en uitgaven en houdt daarom een register of kasboek bij. Elk jaar moet hij ook verslag over zijn werking uitbrengen door het voorleggen van de rekening die moet goedgekeurd worden door de kerkenraad. Daarnaast heeft de penningmeester ook nog een aantal bijzondere ambtsbevoegdheden als wettelijk vertegenwoordiger van de kerkfabriek. Hij heeft de verantwoordelijkheid voor het aanvaarden van schenkingen en legaten; hij moet de rechten van de kerkfabriek vrijwaren en haar vertegenwoordigen bij rechtsgedingen; hij heeft de zorg voor de herstellingen van de gebouwen

van de eredienst, in uitvoering van de verplichting die aan het bureau is opgedragen[1]

Hierna volgen de namen van de leden van de kerkfabriek (kerkenraad) die in de 19e en 20ste eeuw lid, secretaris, penningmeester of voorzitter waren. Bij het overlopen van de lijst komen we tot de vaststelling dat deze leden in de 19e eeuw meestal tot de groep van de "welstellende" personen behoren en meestal ook nog zetelen in de gemeenteraad en armbestuur. Het bestuur van gemeente en parochie bleef dus voor geruime tijd in dezelfde handen wat voor- en nadelen had.

Voor de samenstelling van deze lijst hebben we ons voornamelijk gebaseerd op de notulenboeken die in het kerkarchief berusten. Omdat deze pas in 1840 beginnen moesten we nog andere bronnen aanboren b.v. testamenten en legaten en officiële verpachtingen waarvan de notaris een akte opstelde. Ook de "Staat van het personeel der fabriek van de kerk van Okegem" die jaarlijks opgesteld werd door de secretaris en gestuurd werd naar het gemeentebestuur, provinciebestuur en bisdom bevatte nuttige gegevens. De dubbels hiervan bleven vanaf de jaren 1930 bewaard in het archief.

In een brief van 1 juli 1803 aan de Okegemse pastoor deelt de Gentse bisschop Fallot de Beaumont mee dat Joannes Baptist Asscherickx en Joannes Van Droogenbroeck benoemd zijn als kerkmeesters. Asscherickx was een pachter (boer op een grote hoeve) en Van Droogenbroeck was werkman. Zo was er dus een maatschappelijk evenwicht. Deze

---

[1] Bisdom Gent, Vademecum Volume C Kerkfabrieken.

MAURICE-JEAN-MAGDELEINE

DE BROGLIE,

Par la Miséricorde Divine, et par la Grâce du S. Siège Apostolique,

ÉVÊQUE DE GAND.

NATION
DE
UILLIER.

SUR le bon et louable rapport qui Nous a été fait de Monsieur *Jean Baptiste Asscherickx*

Nous l'avons nommé et nommons, par ces Présentes, pour remplir dans l'Église de *la Commune d'Oegem*

de concert avec ses Collègues, les fonctions honorables de *Marguillier*, conformément aux dispositions de notre Réglement et Décret, dont il a été envoyé un exemplaire à M. son Curé, qui le lui communiquera pour son instruction.

Donné à GAND, le *17* du mois de *Mai* an mil huit-cent *neuf*.

† *Maurice Evêq. de Gand.*

Par Monseigneur l'Évêque,
Le Secrétaire de l'Évêché,
J. J. Bernaert

Benoeming in 1809 van Jan Baptiste Asscherickx tot kerkmeester.

GANDAVI, 1° Julii 1803. f: 12 Mess.

Reverende Domine!

QUoniàm per Decretum Noſtrum de die 15 Menſis Aprilis 1803 vacantia declaravimus Ædi-
orum & quælibèt alia Officia Clericalia, atque per recentiorem Ordinationem de 19 ſubſequen-
s menſis Maii quemcumque Rectorem Conſtituimus in primarium ſuæ Eccleſiæ Ædituum;
Vulgò: *premier Marguillier, eerſten Kerk-meeſter*) additâ juſſione, ut horum ſinguli viros quos-
am aptos proponerent, qui Nominatione Noſtrâ ipſis Æditui adjungerentur: hìnc Nos, uno
ccleſiarum & Pacis bono impulſi, in Co-Ædituos tuæ Eccleſiæ duximus conſtituendos, mo-
òque conſtituimus, Joannem Baptistam Asscherickx et Jo-
nnem Van Droogenbroeck,

um Facultatibus & Privilegiis, in præmemoratâ Ordinatione Noſtrâ expreſſis. Præſentibus ad
Biennium vel aliàs ad revocationem nostram duraturis. Volumus autèm, ut haſce
cum dictis Ædituis expeditè communices; deincèps ſolùm cum ipſis in utiliorem Divinorum
Officiorum curam Fabricæque adminiſtrationem incumbas, atque verbis Noſtris ob præſtita ſer-
vitia amicas iis agas gratias, quos functione ſuâ contigerit elabi per præſentem Diſpoſitionem.

Peramantèr ſubſcribimur.

Veſter humillimus

Alte Rh. Eppt. Gandavensis

Benoeming in 1803 van Jan Baptist Asscherickx en Jan Van Droogenbroeck tot kerkmeesters.

twee "kerkmeesters" werden door bisschop De Broglie op 17 mei 1809 bevestigd in hun ambt.

In april 1898 werd pastoor Bické verkozen als secretaris van het bureau van de kerkmeesters. Zijn opvolgers zullen de functie blijven vervullen. José Houtman die in 1965 aangesteld werd als pastoor stond erop dat hij tot secretaris van de kerkenraad verkozen werd. Zijn opvolgers kregen telkens die functie toegewezen.

Samenstelling van de kerkfabrieksraden 1809 - 1998

1803 en 1809
Joannes Baptist Asscherickx
Joannes Van Droogenbroeck

1817
Karel Benedikt Hendrickx
Antoon Van Houtem
Jan Baptist Goubert
Frans De Brabanter
Jacobus Amandus Hendrickx

1822
Karel Benedikt Hendrickx
Antoon Van Houtem
Jan Baptist Goubert
Karel Haelterman
Adriaan Van den Berghe

1828
Karel Haelterman
Antoon Van Houtem
Petrus De Brabanter
Jan Francis Hendrickx

1832
Karel Haelterman
Jan Francis Hendrickx
Petrus De Brabanter
Antoon Van Houtem
Henricus Covens

1838
Karel Haelterman
Jan Francis Hendrickx
Henricus Covens
Petrus De Brabanter
Judocus Van Houtem vervangt Antoon Van Houtem

1842
Karel Haelterman
Judocus Van Houtem
Petrus De Brabanter
Henricus Covens
Jan Francis Hendrickx (burgemeester in 1842)

1846
Karel Haelterman
Judocus Van Houtem
Henricus Covens
Petrus De Brabanter
Jan Philip Van den Berghe vervangt Jan Francis Hendrickx

1851
Henri Covens (voorzitter)
Judocus Van Houtem (schatbewaarder)
Karel Haelterman
Pieter De Brabanter (secretaris)
Jan Philip Van den Berghe

1857
Pieter De Brabanter (voorzitter)
Judocus Van Houtem
Karel Haelterman
Germanus Covens vervangt Henricus Covens († 09.03.1857)
Francis Provins (secretaris) vervangt Jan Philip Van den Berghe burgemeester

1858
August Berlengée vervangt Karel Haelterman als voorzitter
Judocus Van Houtem
Petrus De Brabanter
Jan Philip Van den Berghe vervangt Germanus Covens, burgemeester in 1858
Francis Provins

1860
August Berlengée (voorzitter)
Jan Philip Van den Berghe vervangt Judocus Van Houtem († 1860)
Petrus De Brabanter
Francis Provins
Karel Haelterman

1868
August Berlengée
Jan Philip Van den Berghe
Karel Haelterman
Francis Provins
Pieter Jozef Van Havermaet vervangt Petrus De Brabanter († 11.12.1867)

1869
August Berlengée
Jan Philip Van den Berghe
Karel Haelterman
Pieter Jozef Van Havermaet
Francis De Roeck vervangt Francis Provins († 21.08.1868)

1872
August Berlengée
Jan Philip Van den Berghe
Karel Haelterman
Francis De Roeck
Livinus Vernaillen vervangt Piet Jozef Van Havermaet († 15.10.1871)

1873
Francis De Roeck vervangt August Berlengée als voorzitter
Jan Philip Van den Berghe
Jan Covens vervangt Karel Haelterman († 09.04.1873)
Livien Vernaillen
Jan Francis Van Houtem vervangt August Berlengée (†)

1880
Francis De Roeck
Jan Philip Van den Berghe
Jan Covens
Livien Vernaillen
Judo Van Holder vervangt Jan Francis Van Houtem († 07.11.1879)

1881
Francis De Roeck
Judo Van Holder vervangt Jan Philip Van den Berghe, ontslagnemend penningmeester
Jan Covens
Livien Vernaillen
Franciscus Van Damme vervangt Jan Philip Van den Berghe

1892
Jan Covens vervangt Francis De Roeck als voorzitter
Judo Van Holder (secretaris - schatbewaarder)
Jan Van den Berghe vervangt Francis De Roeck († 09.02.1892)
Adriaan Van den Berghe vervangt Livien Vernaillen (†)
Franciscus Van Damme

1893
Jan Covens
Judo Van Holder
Adriaan Van den Berghe
Franciscus Van Damme
August Baeyens vervangt Jan Van den Berghe, burgemeester in 1892

1896
Jan Covens
Judo Van Holder
Adriaan Van den Berghe
August Baeyens
Germanus Van der Perre vervangt Franciscus Van Damme († 1895)

1898
Jan Covens
Judo Van Holder
August Baeyens
Germanus Van der Perrre
Leo Vernaillen vervangt Adriaan Van den Berghe († 1897)

1908
Jan Covens
Judo Van Holder
Petrus Baeyens vervangt August Baeyens († 03.06.1907)
Germanus Van der Perre
Leo Vernaillen

1912
Jan Covens
Frans Van Boxstael vervangt Judo Van Holder († 30.11.1911) als penningmeester
Petrus Baeyens
Germanus Van der Perre
Leo Vernaillen

1914
Leo Vernaillen vervangt Jan Covens († 19.10.1913) als voorzitter
Frans Van Boxstael
Petrus Baeyens
Germanus Van der Perre
Frans Van Cotthem vervangt Jan Covens

1917
Leo Vernaillen
Frans Van Boxstael
Remi Baeyens vervangt Petrus Baeyens († 12.12.1916)
Germanus Van der Perre
Frans Van Cotthem

1924
Leo Vernaillen
Frans Van Boxstael
Remi Baeyens
Frans Van Cotthem
Modest Van der Speeten vervangt Germanus Van der Perre (†)

1928
Remi Baeyens vervangt Leo Vernaillen (†) als voorzitter
Frans Van Boxstael
Frans Van Cotthem
Modest Van der Speeten
Victor Van der Meulen vervangt Leo Vernaillen († 29.05.1927)

1934
Remi Baeyens
Frans Van Boxstael
Modest Van der Speeten
Victor Van der Meulen
Jozef De Dier vervangt Frans Van Cotthem, die ontslag gaf.

1937
Remi Baeyens
Frans Van Boxstael
Victor Van der Meulen
Jozef De Dier
Romain Couck vervangt Modest Van der Speeten († 29.11.1936)

1942
Remi Baeyens
Frans Van Boxstael
Jozef De Dier
Romain Couck
Hippoliet Minner vervangt Victor Van der Meulen (†)

1953
Remi Baeyens
Aimé Van Boxstael vervangt Frans Van Boxstael († 1953)
Jozef De Dier
Hippoliet Minner
Gommaar Vernaillen vervangt Romain Couck, burgemeester in 1953

1964
Jozef De Dier vervangt Remi Baeyens († 18.11.1963) als voorzitter
Aimé Van Boxstael
Gommaar Vernaillen
Hippoliet Minner
Albert Baeyens vervangt Remi Baeyens († 1963)

1965
Jozef De Dier
Aimé Van Boxstael
Albert Baeyens
Emiel De Roeck vervangt Hippoliet Minner (†)
Herman Stalpaert vervangt Gommaar Vernaillen († 1965)

1972
Jozef De Dier
Aimé Van Boxstael
Herman Stalpaert
Albert Baeyens
Marcel De Dier vervangt Emiel De Roeck (†)

1975
Albert Baeyens vervangt Jozef De Dier († 1975) als voorzitter
Aimé Van Boxstael
Herman Stalpaert
Marcel De Dier
Piet Vernaillen vervangt Jozef De Dier

1984
Albert Bayens
Aimé Van Boxstael
Herman Stalpaert
Piet Vernaillen
August De Bodt vervangt Marcel De Dier († 26.09.1983)

1996
Albert Baeyens
Herman Stalpaert
Piet Vernaillen
August De Bodt
Fernand Van Oudenhove vervangt Aimé Van Boxstael († 02.04.1996)

1997
Albert Baeyens
Fernand Van Oudenhove
Herman Stalpaert
Piet Vernaillen
Christiane Van der Perre vervangt August De Bodt († 15.02.1997)

1998
Herman Stalpaert vervangt Albert Baeyens, ontslagnemend voorzitter
Fernand Van Oudenhove
Piet Vernaillen
Christiane Van der Perre
Jozef Van der Speeten vervangt Albert Baeyens, ontslagnemend

Alfabetisch: leden van de kerkfabriek 1803 - 2000
Asscherickx Jan Baptist 1803 - ?
Baeyens Albert 1964 - 1998
Baeyens August 1893 - 1908
Baeyens Petrus 1908 - 1916
Baeyens Remi 1917 - 1963
Berlengée August 1858 - 1873
Couck Romain 1937 - 1953
Covens Germanus 1857 - 1858
Covens Henri 1832 - 1857
Covens Jan 1874 - 1913

De Bodt August 1984 - 1997
De Brabanter Frans 1817 - ?
De Brabanter Pieter 1828 - 1867
De Dier Jozef 1934 - 1975
De Dier Marcel 1972 - 1983
De Roeck Emiel 1966 - 1972
De Roeck Francis 1869 - 1892
Goubert Jan Baptist 1817 - 1828
Haelterman Karel Benedikt 1822 - 1873
Hendrickx Jacobus 1817 - 1821
Hendrickx Jan Francis 1828 - ?
Hendrickx Karel Benedikt 1817 - 1827
Minner Hypoliet 1942 - 1966
Provins Francis 1857 - 1868
Stalpaert Herman 1966 -
Van Boxstael Aimé 1953 - 1996
Van Boxstael Frans 1911 - 1953
Van Cotthem Frans 1914 - 1934
Van Damme Francis 1882 - 1895
Van den Berghe Adriaen 1822 - ?
Van den Berghe Adriaen 1892 - 1897
Van den Berghe Jan 1892 - 1893
Van den Berghe Jan Philip 1846 - 1856, 1858 - 1880
Van der Perre Germanus 1896 - 1923
Van der Perre Christiane 1997 -
Van der Meulen Victor 1925 - 1941
Van der Speeten Hendrik Jozef 1998 -
Van der Speeten Modest 1924 - 1936
Van Droogenbroeck Joannes 1803 - ?
Van Havermaet Pieter Jozef 1867 - 1871
Van Holder Judo 1880 - 1911
Van Houtem Antoon ? - 1840
Van Houtem Jan Francis 1874 - 1879
Van Houtem Judocus 1838 - 1860
Van Oudenhove Fernand 1997 -
Vernaillen Gommaar 1953 - 1965
Vernaillen Leo 1898 - 1927
Vernaillen Lievin 1872 - 1892
Vernaillen Piet 1975 -

Voorzitter van de Fabriekraad

Haelterman Karel ? - 1849
Covens Henri 1850 - 1856
De Brabanter Pieter 1857
Berlengée August 1858 - 1873
De Roeck Francis 1873 - 1892
Covens Jan 1892 - 1913
Vernaillen Leo 1913 - 1927
Baeyens Remi 1928 - 1963
De Dier Jozef 1963 - 1975
Baeyens Albert 1975 - 1998
Stalpaert Herman 1998 -

Secretaris van de Fabriekraad

Van den Berghe Jan Philip ? - 1849
De Brabanter Pieter 1850 - 1856, 1858 - 1868
Covens Germanus 1857
Van Havermaet Pieter Jozef 1869 - 1871
Vernaillen Livien 1872 - 1892
Van Holder Judo 1893 - 1911
Van Boxstael Frans 1911 - 1953
Van Boxstael Aimé 1953 - 1965
Houtman José (pastoor) 1965 - 1970
Van Daele Willy (pastoor) 1970 - 1981
Van Avermaet Wim (pastoor) 1981 - 1988
Callebout Alfons (pastoor) 1988 -

Penningmeester

Van Houtem Judo ? - 1859
Van den Berghe Jan Philip 1860 - 1880
Van Holder Judo 1881 - 1911
Van Boxstael Frans 1911 - 1953
Van Boxstael Aimé 1953 - 1996
Van Oudenhove Fernand 1996 -

DATUM.	AERD DER ONTVANGSTEN EN UYTGAVEN.	ONTVANGSTEN.	
		fr.	c.
1860 1 April	Begin Van Ontvang & uitgeef van Jan Ph.s Vanden Berghe		
6 april 1860	betaeld aen Joannes Van Snick grafmaeker ter rekening van Zyn Jaerwedde		
2 april	Ontvangen van Jan-francis Van Houtem zoo veel wylen Judocus Van houtem ontvangen had over de Stoelen in de Kerk betaeld aen Joannes Baeyens ter rekening op Zyn Jaer Wedde als Stoelsetter	102	14.
2 april	Ontvangen Van Pieter de Brabanter f.s fraüe te Okegem 1.° over pacht 1859 meersch Venningen . . . . . 6. 80. 2.° over Kontributie 1859 van zelven meersch 0. 82	7	62
7 mey	Ontvangen van 't half jaer intrest Leening biljetten Verschenen 1 mey 1860	112	50.
10 mey	betaeld de Kontributie der Kerkgoederen	. .	. .
16 mey	Ontvangen van francis Willemberghe te Okegem over verkoop boomen toebehoorende aen de Kerk meersch gebruikt by Jan Antoon Van der Speet en Petrus de Bergh [illegible]		

Fotokopie van een blad uit het register van inkomsten en uitgaven van de kerkfabriek anno 1860.

PROFESSOR LUTGARDE M.C. BUYDENS KRIJGT CHRISTOFFEL PLANTINPRIJS 2000[1]

Tijdens een academische zitting in het Provinciehuis overhandigde gouverneur Camille Paulus de Christoffel Plantinprijs 2000 aan professor dr. Lutgarde M.C. Buydens. Deze prijs ter waarde van 200.000 frank wordt jaarlijks door het Fonds Christoffel Plantin uitgereikt aan een landgenoot die in het buitenland op wetenschappelijk of artistiek vlak actief is en door zijn/haar uitzonderlijke prestaties de eer van ons land hooghoudt.

De Christoffel Plantijnprijs werd in 1968 in het leven geroepen door 5 Antwerpenaren : Ludo baron Van Bogaert, Roger baron Avermaete, Hugo Van Kuyck, Maurits Naessens en Jo Van de Perre. Zij vonden dat landgenoten die zich in het buitenland verdienstelijk maken op wetenschappelijk of artistiek vlak, daarvoor in eigen land erkenning moeten krijgen. Immers, door hun uitzonderlijke prestaties leveren zij een onschatbare bijdrage tot de uitstraling en de verspreiding van onze cultuur in de wereld.

De stichters gaven de prijs de naam "Christoffel Plantin" en drukten hiermee hun bewondering uit voor deze veelzijdige en universele man. Deze 16de-eeuwse Antwerpse drukker en uitgever leverde, net zoals de laureaten en de prijs, een enorme bijdrage tot de uitstraling en de verspreiding van onze cultuur in het buitenland.

De toekenning van de prijs gebeurt op basis van de dossiers die aankomen bij het fonds. Iedereen die dat wenst, kan een

---

[1] De navolgende tekst is een persbericht en werd ons bezorgd door Geert Van der Speeten.

kandidaat voordragen. Het grootste aantal kandidaturen komt van de Belgische ambassades en consulaten.

Professor dr. Lutgarde M.C. Buydens werd geboren in Leuven op 25 november 1955. Zij is hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, waar ze chemometrie doceert.

Chemometrie is een specialisatie binnen de analytische scheikunde. Eenvoudig gezegd past chemometrie technieken uit de informatica toe om de scheikundige gegevens te ordenen. Zo komt de samenhang aan het licht tussen op het eerste gezicht onsamenhangende gegevens. Scheikundige metingen die miljoenen resultaten opleveren, kunnen op die manier vlugger geïnterpreteerd worden. Dit onderzoeksgebied werd in de jaren '70 ontsloten door professor Massart (Vrije Universiteit Brussel) en professor Kateman (Katholieke Universiteit Nijmegen).
Professor Buydens stond mee aan de wieg van deze discipline en leverde een enorme bijdrage in de verdere ontwikkeling van dit onderzoeksterrein. Tot haar belangrijkste bijdragen behoren de praktische toepassingen van genetische algoritmen en neurale netwerken. Neurale netwerken worden onder andere gebruikt voor het automatisch sorteren van afval. Een voorbeeld hiervan is de automatische classificatie van bouw- en sloopafval voor recyclage. Via infraroodopnamen wordt het puin door de chemometrische software geclassificeerd als steen, hout, plastic,...

In ruimer verband is de chemometrie een onderdeel van de analytische scheikunde, de wetenschappelijke discipline die de aard en hoeveelheid van stoffen in hun onderling verband bepaalt. Hierbij wordt zowel aandacht geschonken aan het experimenteel proefopzet, als aan de data-analyse. Sinds de

opkomst van goedkope rekenkracht (computers) is het belang van de chemometrie, zowel in de academische centra als in de industrie, enorm toegenomen. De chemometrie vindt zijn toepassing in vele gebieden, gaande van kwaliteitszorg tot kwantitatieve en kwalitatieve chemische analyse. Die kwalitatieve analyse is bijvoorbeeld belangrijk voor het bekomen van een kwaliteitscertificaat voor een bepaald product. En die certificaten zijn tegenwoordig een vereiste om te kunnen deelnemen aan de internationale handel binnen Europa.

Vooral sinds haar benoeming in 1995 tot hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, heeft professor Buydens zich ontwikkeld tot een gezaghebbend analytisch chemicus binnen de Nederlandse wetenschappelijke kringen (waaronder de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) en nam zij verschillende initiatieven om de betekenis van dit onderzoeksterrein te onderstrepen en te bevorderen. Het werk van professor Buydens levert een indrukwekkende bijdrage aan de ontwikkeling van de analytische scheikunde in het algemeen en aan die van de chemometrie in het bijzonder.
Mevrouw Buydens geldt internationaal als een autoriteit op het vlak van de chemometrie. Zij verbreedde het werkgebied door het oplossen van medisch-chemische en moleculair-chemische problemen. Haar invloed, werkkracht en innovatiegericht onderzoek blijken uit haar curriculum en de vele publicaties. Zij is in Nederlandse wetenschappelijke kringen een zeer gewaardeerd en gerespecteerd vertegenwoordigster van België.

ARMAND NEUKERMANS: Vlaams-Californische techno-top[1]

Dat het Canadese telecomconcern Nortel half maart de Californische specialist in optische technologie Xros overnam voor 3,25 miljard dollar, kon u in de internationale en vaderlandse pers lezen. Maar dat de stichter en huidige chief technology officer van Xros een uitgeweken Vlaming is, werd er nergens bij verteld. Armand Neukermans (59) verdient nochtans alle aandacht, want de man heeft zich de voorbije 35 jaar in Silicon Valley een meer dan indrukwekkende carrière opgebouwd. Martin Hinoul, gewezen Belgisch technologisch attaché in Los Angeles, bestempelt hem zonder meer als "een van de grootste technologen in de Valley". De man heeft 48 patenten in uiteenlopende domeinen op zijn naam, en nog eens 20 andere zijn "pending". Zijn onderzoek in het Xerox Research Lab en later bij Hewlett Packard lag mee aan de basis van de inkjetprintertechnologie - al laat hij zelf de credits voor de eigenlijke doorbraak aan een toenmalige collega.

De prijs die Nortel voor Neukermans bedrijf Xros (spreek uit: Kairos) betaalt, doet even met de ogen knipperen: 3,25 miljard dollar (pakweg 130 miljard frank) voor een bedrijf dat omzeggens nog geen producten en geen markt heeft. Wat het dan wel heeft? Technologie, die pas deze zomer op het terrein zal worden getest, en begin volgend jaar als product op de markt komt. Xros is de uitvinder en producent van een microspiegelschakelsysteem voor open optische netwerken.

---

[1] De navolgende tekst opgemaakt door Raf Pauwels, die onder andere verscheen in Trends van 30.03.2000, werd ons bezorgt door Eugeen Neukermans.

Dat heeft alles vandoen met het telecom-toverwoord "bandbreedte".

Vóór de glasvezel-revolutie de telecomwereld aan (virtueel) onbeperkte bandbreedte hielp, berustten de circuits en schakelsystemen volledig op elektronica. De technologie om elektronen te switchen is zeer matuur, maar een praktisch toepasbare technologie om fotonen te switchen - de partikeltjes van een lichtstraal - heeft de wetenschap nog niet helemaal onder de knie. Met als gevolg dat schakelsystemen op een optisch netwerk de optische signalen eerst omzetten in elektronische, die ze dan schakelen en terug omzetten in optische, die verder doorgestuurd kunnen worden. Maar die dubbele omzetting maakt de zaken wel erg complex, met serieuze financiële en 'logistieke' implicaties. Neukermans verduidelijkt het met een metafoor: "Het is alsof je een trein van New York naar San Francisco laat rijden, maar om de 200 kilometer aan alle passagiers vraagt om uit te stappen, tickets te laten checken, van spoor en trein te wisselen, en dan weer verder te rijden." Wat de cross-connect technologie van Xros doet, is de trein in een ruk laten doorrijden over het hele traject: het schakelt rechtstreeks de optische signalen zélf, met behulp van uiterst minuscule spiegeltjes. Dat maakt het systeem - in de huidige stand van de technologie al tweetot viermaal sneller dan de meest geavanceerde elektronische cross-connect, en vooral: het maakt het installeren en upgraden van netwerken voor de telecom-carriers makkelijker én stukken goedkoper. Het onderzoeksbureau Pivotal Research schat dat de markt voor optische cross connect systemen zal groeien van 427 miljoen dollar dit jaar, naar 10,3 miljard dollar tegen 2004.

Nortel is als infrastructuurleverancier voor de telecombedrijven een voorloper in de optische revolutie. "Nortel heeft de

voorbije maanden een aantal acquisities in dit domein verricht, "and they all fit together beautifully," vertelt Armand Neukermans, die na 35 jaar in de States - hij is ook Amerikaans staatsburger geworden - af en toe naar het Engels overspringt wanneer hij in zijn moedertaal de juiste wending niet meer vindt. "Van bij de eerste contacten met mensen van Nortel hadden we "good vibes," zegt hij, "meer dan met de eveneens geïnteresseerde concurrent Lucent."

Armand Neukermans is een burgerlijk ingenieur van de Leuvense universiteit, die na een jaar assistentschap besliste de Atlantische Oceaan over te steken, "omdat ik als nieuwsgierig baasje voortdurend wilde blijven bijleren, én omdat ik op de plaats wilde zijn "where history was made." Voor dat laatste heeft hij een goede neus: hij klopte in zijn vroege Amerikaanse jaren ook als sollicitant aan bij het nog piepjonge en onbekende Intel, maar werd er "wegens te weinig ervaring" niet aangeworven.

De oversteek naar de VS in 1964 maakten Armand Neukermans en zijn echtgenote per boot, vier dagen nadat ze in het huwelijk waren getreden. General Electric was zijn eerste werkgever, waarvoor hij in Phoenix rond "advanced magnetic recording" werkte. Daarna trok hij opnieuw naar de unief, Stanford deze keer om er vier jaar lang toegepaste fysica te studeren. Xerox Research Lab was een volgende stap, vooraleer na Hewlett Packard in Palo Alto, Californië te trekken. Voor HP heeft hij nog altijd een zwak, "omdat het er zo plezierig werken was, zo motiverend. Bill Hewlett kwam bij momenten naast me staan om uitvoerig naar de vordering van mijn research te polsen." Maar omdat het in grote bedrijven vaak zo lang duurt eer onderzoekswerk in concrete producten is omgezet, voelde hij in '85, na 12 jaar in HP Labs, toch de kriebels om naar een kleiner bedrijf te

gaan. Tencor Instruments (halfgeleiderindustrie) werd zeven jaar lang z'n basis. Daar liet hij nog een jaar bij Teknekron TSDC (opgericht door een andere Belg, Marc Madou) op volgen, waarna hij zich realiseerde dat anderen hem heel vaak om technologisch advies kwamen vragen, en dat hij maar beter z'n consulting en z'n eigen vondsten zelf te gelde kon maken. Zo werkte hij onder meer aan geavanceerde scanners, aan inplanteerbare hoorapparaten (verkocht aan een Fortune- 500 company), en wierp zich in 1997 op de fiber-optic switching, toen hij voelde dat daarin de volgende revolutie schuilde. Het resulteerde in de oprichting van, Xros Inc., geïnspireerd op het Grieks, waarin 'kairos' verwijst naar "de tijd die rijp is".

INHOUD

De hopteelt in Okegem 25
Herman Brantegem

De Kerkfabriek van Okegem 39
Jozef Van der Speeten

Professor Lutgarde M.C. Buydens krijgt Christoffel Plantin-prijs 2000 66

Armand Neukermans: Vlaams-Californische techno-top . 69